

Špeciálna základná škola, Partizánska 909, 980 55 Klenovec

Smernica
k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov
v ŠZŠ Klenovec

č. ŠZŠ-IS 1/2019

Klenovec

2019

Riaditeľka Špeciálnej základnej školy v Klenovci v zmysle zákona NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade so Smernicou MŠVVaŠ SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach

v y d á v a

SMERNICU

K PREVENCII A RIEŠENIU ŠIKANOVANIA V ŠZŠ KLENOVEC

Čl. I.

Úvodné ustanovenia

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa §144 ods.1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení neskorších predpisov a na práva žiaka podľa §144 ods. 1 písm. i) a k) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

**„ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA V KLENOVCI NETOLERUJE
ŠIKANOVANIE V ŽIADNYCH PODOBÁCH.“**

Čl. II.

Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním sa rozumie správanie žiaka, ktorého úmyslom je **ublíženie, ohrozenie alebo zastrážovanie** iného žiaka alebo **úmyselný spravidla opakovaný útok** voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
2. Podstatou šikanovania je najmä:
 - a) **úmysel ublížiť** druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) **agresia** jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) **prevaha** agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
3. Šikanovanie sa môže prejavovať:

- a) v **priamej forme** - najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, urážlivými prezývkami, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, obmedzovaním pohybu, vyhrážaním, zastrášaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním,
 - b) v **nepriamej forme** - najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
4. **Kyberšikanovanie** je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií /telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí/ na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrávanie. Môže sa spájať s inými formami šikanovania.
5. Kyberšikanovanie má tieto znaky:
- a) sociálna alebo psychická prevaha agresora, fyzická prevaha nie je nutná,
 - b) agresor vystupuje často anonymne,
 - c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
 - e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
 - f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
 - g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
 - h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
 - j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.
6. Vývoj šikanovania:
1. stupeň:
Šikanovanie sa začína „nevinným“ odstavovaním obeť z nejakej činnosti, ktoré sa prejavuje prevažne psychickými formami násillia – ignorovaním, prehliadaním obeť, vylúčením zo skupiny, neustálymi miernymi nadávkami, posmievaním, ohováraním a intrigovaním, braním desiatej alebo iných vecí. Ak sa obeť nedokáže brániť, nikomu to nepovie a nikto v triede sa ho nezastane, vzniká riziko druhého štádia.
 2. stupeň:
Postupne (niekedy ako výsledok skúškového stresu, neistoty, nahromadenej agresie alebo nudy agresorov) sa začína objavovať a stupňovať fyzická agresia – občasné, ale opakované strkanie, potkýnanie, nat'ahovanie oblečenia, ťahanie za vlasy, podtrhávajúce stoličky, odstrkovanie, bitky, facky vyhladnutej obeť. Ak to učiteľ ani rodič neodhalí alebo to podceňuje, obeť sa (pod vplyvom strachu) nedokáže brániť, ostatní v triede mu nepomôžu, šikanovanie sa zosilňuje a prechádza do ďalšej fázy.
 3. stupeň:
V triede sa vytvorí jadro – k hlavnému agresorovi sa pridávajú ďalší, utvorí sa skupinka dvoch alebo troch šikanujúcich, ktorí už postupujú systematicky a cieľavedome s cieľom upevňovať svoju moc a vplyv nielen na vybranú obeť, ale aj na ostatných spolužiakov. Ak ani v tejto etape nedôjde k odhaleniu a riešeniu šikanovania v škole alebo na podnet rodiča vzniká ďalší stupeň – už rozvinutého šikanovania.

4. stupeň:

K agresívnej skupinke sa pridávajú ďalší a zvyšok triedy začína obeť z rôznych dôvodov ignorovať a úplne vylučovať zo svojej spoločnosti, dokonca sa aj zúčastňovať na šikanovaní. Šikanovanie sa v „nakazenej“ triede v podstate akceptuje ako normálne správanie (nepísaný zákon), začína sa šíriť po celej škole a nadobúdať každodenný charakter.

5. stupeň:

Všetci rešpektujú normy „šikanovania“, agresori strácajú posledné zvyšky zábran, šikanovanie u nich môže nadobudnúť charakter závislosti a v škole „malej epidémie“, ktorej riešenie si vyžaduje veľa energie, pomoc odborníkov a navyše negatívne ovplyvní aj povesť školy.

6. Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.

7. Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- a) ublíženia na zdraví /§ 155 Trestného zákona/,
- b) obmedzovania osobnej slobody /§ 183 Trestného zákona/,
- c) lúpeže /§ 188 Trestného zákona/,
- d) vydierania /§ 189 Trestného zákona/,
- e) hrubého nátlaku /§ 190 Trestného zákona/,
- f) nátlaku /§ 192 Trestného zákona/,
- g) porušovania domovej slobody /§ 194 Trestného zákona/,
- h) sexuálneho násillia /§ 200 Trestného zákona/,
- i) sexuálneho zneužívania /§ 201 až 201b Trestného zákona/,
- j) krádeže /§ 212 Trestného zákona/,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci /§ 215 Trestného zákona/,
- l) poškodzovania cudzej veci /§ 245 Trestného zákona/,
- m) nebezpečného vyhrážania sa /§ 260 Trestného zákona/,
- n) nebezpečného prenasledovania /§ 360a Trestného zákona/,
- o) výroby detskej pornografie /§ 368 Trestného zákona/,
- p) rozširovania detskej pornografie /§ 369 Trestného zákona/,
- q) prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení /§ 370 Trestného zákona/,
- r) ohovárania /§ 373 Trestného zákona/.

8. Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu /§ 49 a § 50 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov /alebo priestupku proti majetku/. Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku /§ 22 Trestného zákona/, nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.

9. Pedagogický zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:

- a) neprekazenia trestného činu /§ 341 Trestného zákona/,
- b) neoznámienia trestného činu /§ 340 Trestného zákona/,
- c) ublíženia na zdraví /§ 158 Trestného zákona/.

Čl. III. Účastníci šikanovania

1. V prípade agresorov často ide o jedincov:
 - a) nadpriemerne telesne zdatných, silných, obratných (hlavne pri fyzických útokoch),
 - b) s veľmi dobrou inteligenciou, ktorá umožňuje vymýšľať rafinované formy agresie, čím môže nahrádzať nedostatok fyzickej sily,
 - c) sebaistých, neúzkostných, často však poškodených nevhodnou výchovou,
 - d) typická je túžba dominovať, ovládať druhých, bezohľadne sa presadzovať,
 - e) ľahko sa urazia, sú vzťahovační,
 - f) ubližovať druhým je pre neho radosť,
 - g) určitú úlohu tu má temperament (vznetlivosť, impulzivita), vždy však posilňované rodinnou výchovou (nedostatok záujmu, citový chlad, ponižovanie, fyzické násilie, agresívne správanie rodičov),
 - h) ktorí sa chcú týmto spôsobom zaradiť do partie.
2. Obeťou šikanovania sa môže stať každý. Najčastejšie sa stávajú terčom šikanovania žiaci vtedy:
 - a) ak sa od skupiny odlišujú pre nejakú zvláštnosť (dobrý žiak, alebo handicap),
 - b) ak má v škole málo kamarátov, alebo je v kolektíve neoblíbený,
 - c) ťažšie nadväzuje kontakty,
 - d) ťažko sa presadzuje medzi vrstovníkmi /deti osamelé, bez kamarátov/, na ostatných pôsobí dojmom citovo labilného,
 - e) žiak zo sociálne slabšej vrstvy (menej atraktívne oblečené, hygienická zanedbanosť),
 - f) provokujú agresiu vlastným správaním.
 - g) slabý, ustráchaný jedinec, s nízkym sebavedomím,
 - h) spravidla prehráva pri 1. testovaní útočníkom,
 - i) spravidla býva menej zdatný agresor,
 - j) má odmietavý vzťah k násiliu,
 - k) nadmerne ochraňovaný rodičmi,
3. Rozpoznanie obeť šikanovania:
 - a) žiak je cez prestávky často sám, ostatní o neho nejavia záujem,
 - b) pri skupinových športoch je žiak volený do družstva často posledný,
 - c) cez prestávky vyhladáva blízkosť učiteľov,
 - d) pôsobí smutne až depresívne, máva blízko k plaču,
 - e) zhoršuje sa jeho školský prospech, niekedy náhle,
 - f) jeho veci sú poškodené alebo zničené,
 - g) má odreniny, modriny, škrabance, ktoré nevie vysvetliť,
 - h) často ho pred odchodom do školy pobolieva hlava, brucho.
4. Šikanovanie sa môže uskutočňovať aj medzi žiakmi v triede, či výchovnej skupine a odohráva sa najmä v čase prestávok, cestou do školy a zo školy alebo v čase mimo vyučovania.

Čl. IV. Prevenícia šikanovania

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojenie princípu:

„Špeciálna základná škola v Klenovci netoleruje šikanovanie v žiadnych podobách!“

2. Prevenícia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou:

- súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca v rámci vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém,
 - a) Výchova k manželstvu, rodičovstvu a ochrane zdravia
 - b) Ochrana života a zdravia
 - c) Regionálna výchova
 - d) Multikultúrna výchova
 - e) Dopravná výchova
 - f) Výchova k ľudským právam
 - g) Osobnostný a sociálny rozvoj
 - h) Prvky tvorivej dramatiky
 - i) Environmentálna výchova
 - j) Výchova k manželstvu, rodičovstvu a ochrane zdravia a Ochrana života a zdravia
- súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo inými relevantnými subjektmi.

3. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností.

4. Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

5. Riaditeľ školy oboznamuje s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania:

- a) všetkých žiakov a ich zákonných zástupcov,
- b) zamestnancov školy,
- c) osoby, ktoré sa starajú o dieťa,
- d) zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.

6. Riaditeľ školy zodpovedá za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie najmä:

- a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
- b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
- c) určuje - pravidlá správania sa vrátane sankcií za ich porušenie,
 - používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií v priestoroch školy),

- d) rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy,
 - e) v súlade s pracovným poriadkom školy zabezpečuje zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení a v čase mimo vyučovania,
 - f) oboznamuje pedagogických zamestnancov so spôsobom oznamovania a preverovania podozrenia zo šikanovania a určuje postupy v pracovnom poriadku školy,
 - g) na viditeľných miestach v priestoroch školy zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcii, ktorá sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberá,
 - h) informuje o postupe pri zistení šikanovania najmä:
 - pedagogických zamestnancov,
 - žiakov,
 - zákonných zástupcov žiakov, osoby ktoré sa starajú o žiaka,
 - zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
 - i) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, vrátane kyberšikanovania, a to prostredníctvom zvyšovania ich digitálnej gramotnosti,
 - j) spolupracuje s odbornými zamestnancami CPPPaP v Rimavskej Sobote a ČŠPP pri ŠZŠ v Hnúšti a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských služieb a preventívnych služieb v regióne,
 - k) zapája do prevencie šikanovania radu školy a zriaďovateľa.
7. Vedenie školy ako aj všetci zamestnanci školy sa podieľajú na vytváraní pozitívnej klímy v škole, aby sa predchádzalo prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.
8. Školský koordinátor pre prevenciu drogových závislostí a sociálno-patologických javov, výchovný poradca školy zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce, ako aj do „Programu prevencie šikanovania a iných sociálno-patologických javov v ŠZŠ v Klenovci“.

Čl. V.

Metódy riešenia šikanovania

1. Riaditeľka školy zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.
2. Riaditeľka školy pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä:
 - a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
 - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,

- g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s externým expertom na IT,
- h) kontaktuje vo vzťahu k obeti, agresorovi a svedkovi šikanovania
 - zákonných zástupcov,
 - osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa,
 - zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
 - zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
- i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
- j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
- k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
- l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov,
- m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Čl. VI.

Opatrenia na riešenie šikanovania

1. Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia súdu sú najmä:
 - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť (psychológ, CPPP aP, a pod.),
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom (CPPP aP...),
 - c) zaistenie bezpečia obete,
 - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby uvedené v Čl. IV. ods. 3.
2. Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov alebo osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú najmä:
 - a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra (psychológ, CPPP aP, a pod.),
 - b) preloženie agresora do inej triedy, ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,
 - c) uloženie opatrenia vo výchove podľa § 58 ods. 2 a 3 zákona.
3. Pedagogický zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeti bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. VII.

Postup riešenia šikanovania

1. V prípade, že sa v priestoroch budovy školy počas školského vyučovania a na školských akciách mimo priestoru budovy školy zistí prípad šikanovania, alebo podozrenia zo šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec školy povinný postupovať nasledovne:

- a) Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa, výchovného poradcu, školského koordinátora pre prevenciu DZaSPJ a riaditeľku školy.
 - b) Triedna učiteľka si prizve na vyšetrenie prípadu žiakov (účastníkov sporu) a zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil. O danom vyšetrení spíše zápis, pričom tento odovzdajú v jednom vyhotovení:
 - zákonnému zástupcovi obete a agresora,
 - riaditeľke školy,
 - jeden exemplár vložia do osobného spisu žiaka.
 - c) V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obete a navrhnú opatrenia na riešenie.
 - d) Triedna učiteľka agresora a obete v spolupráci so školským koordinátorom prevencie a výchovným poradcom si pozvú na pohovor zákonných zástupcov týchto žiakov (nie v jednom termíne) a riaditeľku školy. O výsledku pohovoru spíše zápis.
 - e) Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora, obete, zákonných zástupcov týchto žiakov, riaditeľka školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. Trestným zákonom a Zákonom SR o priestupkoch.
 - f) Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
2. Triedny učiteľ, resp. výchovný poradca, školský koordinátor prevencie pri výskyte šikanovania v triede:
- g) Zistí pomocou dotazníka závažnosť problému /anonymný dotazník vyplnia všetci žiaci triedy/.
 - h) Uskutoční pohovor s obeťou šikanovania (izolovane od agresora). Spravidla sú pri rozhovore prítomní najmenej dvaja pedagógovia /z pohovoru sa zapíše záznam/.
 - i) Nájde vhodných svedkov, uskutoční individuálne konfrontačné rozhovory so svedkami, nikdy nekonfrontuje obeť a agresora súčasne /triedny učiteľ zapíše záznam/.
 - j) Rozhovor s agresorom / agresormi. Spravidla sú pri rozhovore prítomní najmenej dvaja pedagógovia /z pohovoru sa zapíše záznam/.
 - k) Pohovor s rodičmi zúčastnených strán samostatne (predložiť záznamy) za účasti triedneho učiteľa, výchovného poradcu alebo člena vedenia školy.
 - l) Ak sa zistí, že nejaký žiak bol šikanovaný, musí byť táto udalosť zaznamenaná. Kyberšikanovanie (tiež kybernetická šikana, počítačová šikana) je druh šikany, špecifický tým, že je realizovaný prostredníctvom informačných a komunikačných technológií. Hlavne prostredníctvom siete internetu a mobilného telefónu. Najčastejšie ide o zasielanie obťažujúcich, urážajúcich či útočných mailov a SMS, vytváranie dehonestujúcich stránok a blogov, prípadne zverejňovanie fotografií a videí s cieľom poškodenia inej osoby. Škola má povinnosť riešiť akýkoľvek incident šikanovania, ktorý sa vyskytne medzi jej žiakmi. Ak pedagogický pracovník zistí, že v jeho triede sa vyskytlo kyberšikanovanie (napr. že deti založili niekomu falošný zosmiešňujúci profil na sociálnej sieti), nemal by mlčať.
3. Rozhovory s účastníkmi šikanovania prebiehajú nasledovným spôsobom:

Rozhovor s obeťou

- a) žiaka necháme samostatne hovoriť, citlivo ho povzbudzujeme, aby hovorilo čo najviac,
- b) po spontánnej výpovedi sa začneme pýtať na všetky podrobnosti,

- c) otázky: "Čo sa stalo? Kde sa to stalo? Kto, čo urobil? Ako sa správali ostatní prítomní?"
- d) obeť uistíme o svojej ochrane,
- e) môžeme dieťa požiadať, aby celý incident napísalo,
- f) na otvorenú konfrontáciu žiaka neprehovárime, ubezpečíme ho o ochrane.

Rozhovor s agresorom

- a) skôr ako začneme vyšetrovať, zvážíme, aká je možnosť agresora usvedčiť,
- b) ak je táto možnosť veľmi malá, hlavne v prípade strachu a obáv obeť, musíme sa uspokojiť s tým, že urobíme všetko pre ochranu obeť,
- c) otvorene povieme o obvinení a sleduje reakcie (chránime obeť i svedkov), využijeme dôkazy, ale bez prezradenia zdroja (chránime obeť i svedkov),
- d) jednáme kľudne, neoddávajme sa prípadnému hnevu,
- e) necháme samostatne hovoriť agresora, prípadne mu dáme celú situáciu napísať,
- f) kladieme mu jasné a presné otázky,
- g) kým prípad nie je vyriešený, neodsudzujeme,
- h) aj v prípade vyriešeného problému odsúdime čin, nie celú osobnosť (ako človek má šancu na nápravu),
- i) informujeme o možných sankciách a ďalšom postupe.

Rozhovor so svedkami

- a) individuálne rozhovory,
- b) kladieme konkrétne otázky (kto, kedy, ako),
- c) v prípade, že sa nám nedarí, použijeme takú otázku z ktorej sa už predpokladá, že dieťa určitú vec videlo "Kde si bol keď' . . ." namiesto "Ublížil X žiak žiakovi Y",
- d) vhodné sú otázky, na ktoré sa nedá odpovedať áno - nie – neviem,
- e) musíme čeliť výhovorkám.

Rozhovor s rodičmi obeť

- a) informujeme ich o celom priebehu vyšetrovania,
- b) ubezpečíme ich o ochrane ich dieťaťa,
- c) snažíme sa dohodnúť na spolupráci.

Rozhovor s rodičmi agresora

- a) oboznámime ich o priebehu vyšetrovania, o podstate činu i o celkovom správaní sa dieťaťa v škole,
- b) u týchto rodičov, ktorí nemajú záujem spolupracovať, a ktorí priamo negatívne ovplyvnili správanie svojho dieťaťa, rozhovor zbytočne nepredlžujeme. Oboznámime ich o možných sankciách a o ďalšom postupe.

Oboznámenie triedy

- a) oznámime spolužiakom, či a ako budú vinníci potrestaní,
 - b) vo vážnejších prípadoch toto jednanie vedie riaditeľka školy,
 - c) v prípade obáv o bezpečnosť obeť od tohto kroku upustíme.
4. V prípade, že prípad šikanovania zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, príp. ktoréhokoľvek zamestnanca školy a ten školského koordinátora prevencie, alebo výchovného poradcu a riaditeľku školy.

Čl. VIII.

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

1. **Riaditeľka školy je povinná** oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil:
 - a) šikanovania,
 - b) spáchania trestného činu uvedeného v čl. 2 ods. 7 alebo opakovane páchal priestupky uvedené v čl. 2 ods. 8 v súvislosti so šikanovaním.
2. Riaditeľka školy je povinná orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť:
 - a) podozrenie podľa odseku 1,
 - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
 - c) opatrenia, ktoré prijala podľa článku V. alebo článku VI..

Čl. IX.

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa starajú o žiaka alebo zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, školský koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci s rodinou obete a s rodinou agresora.
2. Pedagogickí zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
3. Riaditeľka školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora a osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.
4. O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľkou školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.
5. Zákonných zástupcov žiakov sa odporúča upozorniť najmä na to, aby si všímali tieto možné príznaky šikanovania:
 - a) za dieťaťom neprichádzajú domov spolužiaci alebo iní kamaráti,
 - b) dieťa nemá kamaráta, s ktorým by trávilo voľný čas, s ktorým by si telefonovalo a pod., nie je pozývané na návštevu k iným deťom,
 - c) nechce ísť ráno do školy (zvlášť, keď skôr malo dieťa školu rado), dieťa odkladá odchod z domova, prípadne je na ňom možno pri starostlivom pozorovaní pozorovať strach,
 - d) strata chuti do jedla,
 - e) dieťa nechodí do školy a zo školy najkratšou cestou, prípadne strieda rôzne cesty, prosí o dovoz či odvoz autom, chodí domov zo školy hladné (agresori mu berú desiatu alebo

- peniaze na desiatu),
- f) dieťa zaspáva s plačom, má nepokojný spánok, kričí zo sna,
 - g) dieťa stráca záujem o učenie a schopnosť sústrediť sa na učenie,
 - h) dieťa je doma smutné či apatické, alebo sa objavujú výkyvy nálad, zmienky o možnej samovražde, odmieta zveriť sa s tým, čo ho trápi,
 - i) dieťa žiada o peniaze, pričom udáva nevierohodné dôvody (napríklad opakovane hovorí, že ich stratilo), prípadne doma kradne peniaze,
 - j) dieťa nápadne často hlási stratu osobných vecí, je neobvykle nečakane agresívne k súrodencom alebo iným deťom, možno prejavuje i zlosť voči rodičom,
 - k) dieťa si sťažuje na neurčité bolesti brucha alebo hlavy, možno ráno zvracia, snaží sa zostať doma, svoje zdravotné ťažkosti môže preháňať, prípadne i simulovať (manipuláciu s teplomerom a pod.).

ČL. X. Zodpovednosť

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so zákona č. 245/2008 Zb. – školský zákon, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy a Školského poriadku.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
 - a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,
 - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia atď.),
 - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov,
 - e) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor v čase presunu na obed do školskej jedálne pri ZŠ V. Mináča,
 - f) tí, ktorí vykonávajú dozor v ŠKD.
3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten (to zn. učiteľ), kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).
4. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, za škodu zodpovedá rodič alebo zákonný zástupca žiaka (v prípade neploletosti žiaka).
5. Šikanovanie, resp. jeho náznamy, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, vedeniu školy a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

ČL. XI. Záverečné ustanovenia

1. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v Školskom poriadku.
2. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia.
3. Túto smernicu riaditeľka školy prerokuje so všetkými pedagogickými zamestnancami školy na zasadnutí pedagogickej rady.
4. Táto smernica je platná od 1.9. 2019.

V Klenovci 2. 9.2019

.....

PhDr. Janka Pohorelská
riaditeľka školy

Postup pri podozrení zo zneužívania návykových látok

Tabakové výrobky - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. spísanie záznamu s vyjadrením žiaka
3. oznámenie rodičom - komunikácia s nimi
4. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
5. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

Alkohol - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. pri ohrození zdravia, života škola zabezpečí potrebnú pomoc a volá lekársku pomoc,
3. ak nehrozí akútne nebezpečenstvo, spísanie záznamu s vyjadrením žiaka,
4. vyzoznenie zákonného zástupcu a ten si žiaka vyzdvihne,
5. komunikácia s rodičom
6. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
7. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

8. Podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve:

Riaditeľ a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci sú povinní oznámiť obci požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou osobou do 18 rokov.

Alkohol - nález v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. okamžite informovať vedenie školy
3. spísanie záznamu s vyjadrením žiaka, ak bol nájdený u neho oznámenie rodičom, komunikácia s nimi
4. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
5. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

Omamné a psychotropné látky - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. pri ohrození zdravia, života škola zabezpečí potrebnú pomoc a volá lekársku pomoc
3. ak nehrozí akútne nebezpečenstvo, spísanie záznamu s vyjadrením žiaka
4. vyzoznenie zákonného zástupcu a ten si žiaka vyzdvihne
5. komunikácia s rodičom
6. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
7. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

8. Podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve:

Riaditeľ a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci sú povinní oznámiť obci požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou osobou do 18 rokov.

Omamné a psychotropné látky - distribúcia

1. pri podozrení na distribúciu musí škola vždy informovať PZ SR

Omamné a psychotropné látky - nález

1. odobratie a zaistenie látky
2. netestujeme chemické zloženie
3. spísanie záznamu
4. ak bola látka nájdená u žiaka, ten sa k tomu písomne vyjadří
5. za prítomnosti svedka je látka vložená do obálky, zapíše sa dátum, čas a miesto nálezu, obálka sa zapečatí (prelepiť s pečiatkou školy) a uschová sa
6. škola vyzozumie PZ SR, tá latku identifikuje a zaistí